

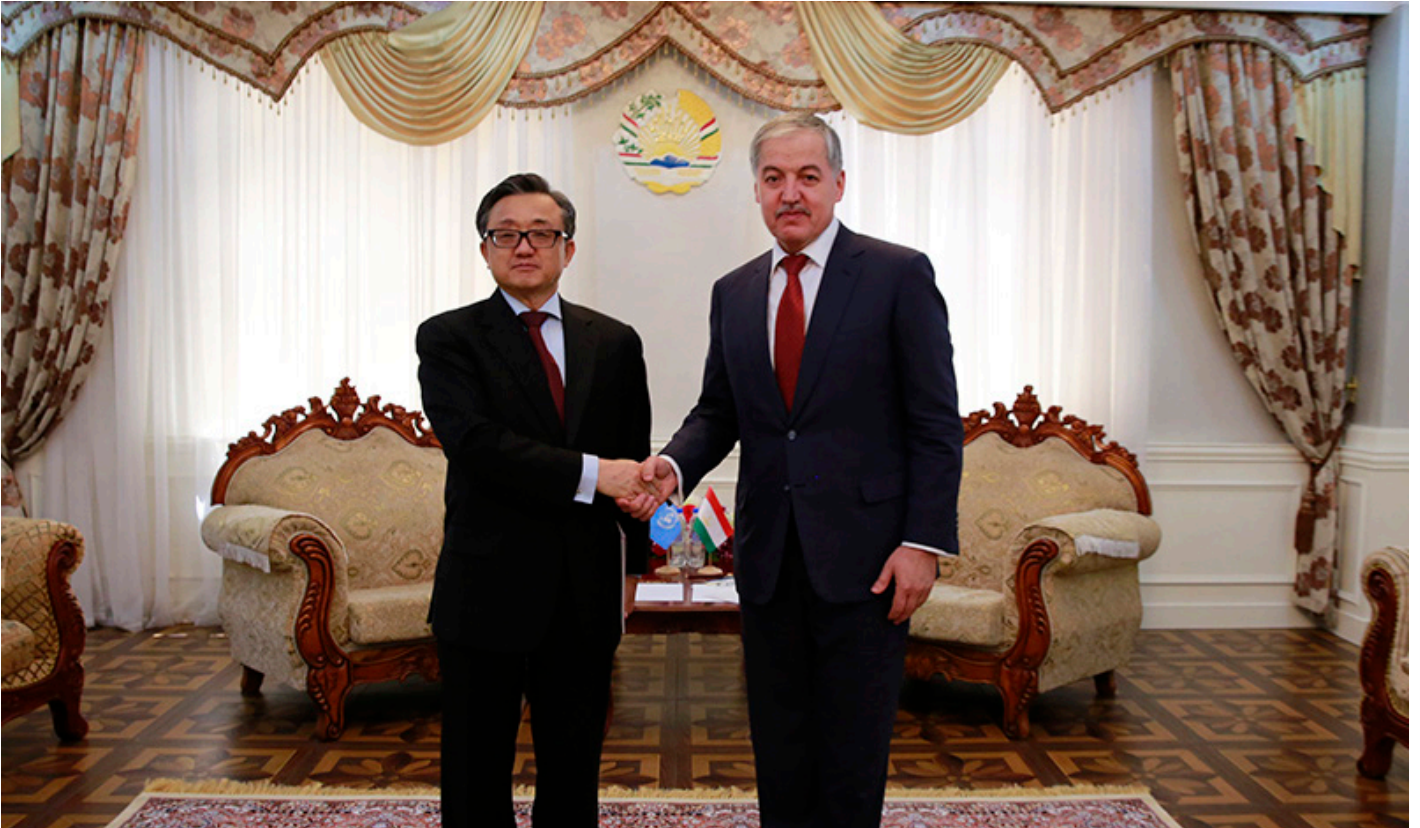
ORASAM

HAFTALIK BÜLTENİ

19/06/2018 - 25/06/2018 / Sayı: 20

DUŞANBE'DE ULUSLARARASI SU KONFERANSI YAPILDI

20 - 22 Haziran tarihleri arasında Tacikistan'ın başkenti Duşanbe'de Birleşmiş Milletler ve Tacikistan'ın iş birliğiyle "Sürdürülebilir Kalkınma için Su: On Yıllık Eylem Planı, 2018 – 2028" adlı uluslararası bir konferans gerçekleştirildi. Konferans, sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesi ve sınır ötesi su sorunlarının çözümü için hazırlanan on yıllık eylem planının etkin şekilde uygulamaya konulabilmesi amacıyla devletler, BM organları, uluslararası kurumlar, sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşları seferber etmeyi amaçlıyordu.

Tacikistan hükümeti konferansın ana hedeflerini, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından hazırlanan "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri"nin altıncısı olan "Temiz Su ve Sıhhi Koşullar"ı hayata geçirmek; dünya, ülke ve bölge düzeyinde 2018-2028 yıllarını kapsayan dönem için On Yıllık Uluslararası Eylem Planı'nın uygulanmasına yönelik farkındalık oluşturmak olarak açıkladı.

BM heyetinin Genel Sekreter Yardımcısı Liu Zhenming başkanlığında katıldığı konferansta Türkmenistan, Pakistan, Afganistan ve Cibuti devlet ve hükümet başkanları düzeyinde, 35 ülke bakan ve bakan yardımcıları düzeyinde yer aldı. Ayrıca, kırkın üzerinde uluslararası kurum ve kuruluşun temsilcisinin katıldığı Duşanbe'deki konferansa 75 resmi delegasyon kaydoldu.

Kongrenin düzenleyicilerinden ev sahibi Tacikistan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Sirociddin Muhriddin, BM Genel Sekreter Yardımcısı Liu Zhenming ile yaptığı görüşmede kendisine şükranlarını bildirdi ve Birleşmiş Milletler'in modern dünyanın küresel sorunlarını çözmedeki rolü hakkında övgü dolu sözler sarf etti. Bakan ayrıca, konferansa katılmak üzere Duşanbe'ye gelen Avrupa Birliği Orta Asya Özel Temsilcisi Peter Burian'ı da kabul etti ve taraflar arasında mevcut durum, ikili ve çok taraflı iş birliği hakkında görüş alışverişinde bulundu.

PAKİSTAN CUMHURBAŞKANI TACİKİSTAN'A RESMİ ZİYARET GERÇEKLEŞTİRDİ

“Sürdürülebilir Kalkınma için Su: On Yıllık Eylem Planı, 2018 – 2028” konferansına katılmak üzere dört günlük resmi bir ziyaretle Duşanbe’ye gelen Pakistan İslam Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Memnun Hüseyin, 19 Haziran’da Tacikistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Emomali Rahmon ile bir araya gelerek, ikili iş birliğinin geliştirilmesi hakkındaki konuları görüştü.

Tacikistan Cumhurbaşkanlığı Basın Servisi’nin bildirdiğine göre, taraflar iki ülke arasındaki siyasi ve ekonomik iş birliğinin şu anki seviyesinden genel olarak memnun olduklarını ifade ettiler.

Görüşme sırasında taraflar arasında bölgesel öneme sahip projelerin hayata geçirilmesi ve özellikle de CASA-1000 elektrik enerjisi nakil hattının inşa edilmesiyle Tacikistan’ın zengin hidroelektrik kaynaklarının ortak kullanımı konusu öne çıktı. Bunların yanı sıra taraflar; taş ve değerli madenlerin işlenmesi, yüksek kaliteli alüminyum üretimi, elektrik üretimi, gıda endüstrisi ve tarım alanlarında iş

birliğinin yoğunlaştırılması imkanları üstüne konuştular. İki ülke arasında yıllık karşılıklı ticaretin hacminin 42 milyon dolar olduğu ve güçlü siyasi ilişkilerin olmadığı ifade edildiği görüşmelerde, iki lider ikili ilişkileri daha güçlendirmek amacıyla ticaret hacmini 500 milyon dolara yükseltme yolları üstünde durdular.

Görüşmeler sonunda Cumhurbaşkanı Emomali Rahmon ve Memnun Hüseyin Tacikistan Cumhuriyeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti arasında “Bölgesel Entegrasyon İçin Stratejik Ortaklık Temellerini Güçlendirme” konulu bir ortak bildirge ve ayrıca Tacikistan Muhasebe Odası ile Pakistan Genel Denetim Bürosu arasında “Kamu Sektöründe Denetim hakkında İşbirliği Mutabakat Zaptı”, Tacikistan Devlet Televizyon ve Radyo Komitesi ile Pakistan Bilgi, Televizyon, Radyo ve Ulusal Miras Bakanlığı arasında “Bilgi Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı” başlıklı iki üst düzey anlaşma imzalandı.

TÜRKMENİSTAN CUMHURBAŞKANI ORTA ASYA SU KAYNAKLARININ PAYLAŞIMI İÇİN ÖNERİLER SUNDU

Türkmenistan Cumhurbaşkanı Gurbangulu Berdimuhamedov, Orta Asya'daki su sorununun çözümü için hazırladığı teklifi sundu.

Cumhurbaşkanı Berdimuhamedov yaptığı açıklamada "birincisi, uluslararası hukukun kabul gören normlarına dayanmak; ikincisi, Orta Asya ülkelerinin her birinin çıkarlarını temel almak; üçüncüsü, uluslararası kuruluşların en başta da BM'nin doğrudan katılımı" gerektiğini ifade etti. Berdimuhamedov ayrıca Orta Asya'daki su konusu üstüne çalışacak özel bir BM biriminin kurulmasını önerirken, Aral Gölü Havzası sorununun ayrı bir birim tarafından ele alınması gerektiğini vurguladı. "Çeşitli ülkelerin biriktirdikleri deneyimlerin Orta Asya'da etkili bir uygulama alanı bulabileceğine" inandığını sözlerine ekleyen Berdimuhamedov, Aral Gölü Havzası ülkelerinin Orta Asya'nın ekolojisini korumak için yeni bir eylem programı geliştirmesi gerektiğini belirtti.

TACİKİSTAN DEVLET BANKASI KREDİLERİ YUAN OLARAK VERECEK

Tacikistan Devlet Bankası Çin para birimi yuan ile kredi vermeyi planlıyor. Gerçekleştiği takdirde kredi sahipleri idikleri krediyi sadece Çin ile kurdukları ticari ilişkilerde kullanabilecek.

Avesta haber ajansının bildirdiğine göre Tacikistan hükümeti, devlet tasarruf bankası Amonatbank'ın Çin'in ulusal para biriminde kredi verme teklifini inceliyor.

Bankanın ilgili departmanlarının üstünde anlaşma sağladığı teklif uyarınca Amonatbank, üretim ve teknik ekipman ithalatı için tahsis edilecek miktara 60 milyon yuan (9.3 milyon \$) ek yapmayı planlıyor.

Tacikistan'ın Çin Büyükelçisi Parviz Dovlatzoda, Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) içinde artan etkileşimi takdir ettiğini belirterek, "Şangay ruhu" nun örgütü güçlendireceğini ve örgütün yeni üyelerine uyum için uygun fırsatlar sunacağı ifade etti.

9-10 Haziran 2018'de Çin'de gerçekleştirilen Şanghay İşbirliği Örgütü Devlet Başkanları Zirvesi'nde Çin, "Tek Kuşak, Tek Yol" girişimi çerçevesinde ŞİÖ ülkelerinde ekonomik ilişkilerin geliştirilmesini öne çıkarmıştı. Orta Asya ülkelerinde öncelikle kara ve demiryollarıyla ulaştırma altyapısının geliştirilmesinin hedeflendiği projeler, Orta Asya ülkeleri tarafından da olumlu karşılanıyor. Ancak iş birliği arayışları bunlarla sınırlı değil. Bölge ülkelerinin

Çin'de yaptıkları görüşmelerde Orta Asya'da tarımsal üretimin geliştirilmesi, gıda standartlarına uygunluklarının onaylanması için laboratuvarların kurulması ve ürünlerin Çin'e satışından Orta Asya'da Çin firmalarının otomotiv üretimine kadar pek çok başlık yer alıyor.

Söz konusu kredi miktarı şimdilik küçük de olsa, Tacikistan'ın yuan ile kredi vermesi iki ülke arasındaki dolaylı ilişkilerin pekiştirilmesi için önemli ve diğer bölge ülkeleri için örnek teşkil edecek bir adım olabilir.

ÖZBEKİSTAN, RUSYA'DAN GELEN İŞÇİ DÖVİZLERİNDE LİDER

Rusya Merkez Bankası'nın bildirdiğine göre, Rusya Federasyonu'ndan Özbekistan'a 2018'in ilk çeyreğinde yapılan para transferleri, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 17 artarak 726 milyon dolara ulaştı. İkinci sırada yüzde 15'lik artışla döviz havaleleri 487 milyon dolara çıkan Tacikistan, üçüncü sırada ise yüzde 9'luk artışla havalelerin 434 milyon dolara çıktığı Kırgızistan yer alıyor.

Diğer Orta Asya ülkelerinden Kazakistan'a aynı dönemde Rusya'dan 143 milyon dolar, Türkmenistan'a ise 0,2 milyon dolar aktarıldı. Böylelikle, Orta Asya genelinde Rusya'da çalışan misafir işçiler tarafından havale edilen para miktarı artarken, havale başına düşen para miktarı ise 380 dolardan 278 dolara düştü. Bu durum, işçi sayısının artmasıyla açıklanıyor.

2017 yılında, Rusya Federasyonu'ndan en çok havale yapılan ülke 3,9 milyar dolar ile Özbekistan idi. Özbekistan'ın ardından 2,5 milyar dolar ile Tacikistan, 2,21 milyar dolar ile Kırgızistan ve 709 milyon dolar ile Kazakistan yer alıyordu.

ÖZBEKİSTAN, KAZAKİSTAN VE KIRGIZİSTAN ORTAK TUR DÜZENLEYECEK

Özbekistan, Kazakistan ve Kırgızistan ortaklaşa turlar düzenlemeyi planlıyor. Kırgızistan Turizm Birimi Uzmanı Sancar Borkeyev Bişkek'te düzenlediği basın toplantısında, ülkeler arasında ortak turların geliştirilmesi önerilerinin değerlendirilmesi için ilgili vilayetlere mektuplar gönderildiğini açıkladı. Borkeyev, bugün özel seyahat şirketlerinin, Kırgızistan vatandaşları için Almatı, Buhara, Semerkant, Taşkent gibi şehirlere turlar düzenlediğini ve Kazakistan ve Özbekistan ile ortak turların geliştirilmesinin devlet düzeyinde planlanacağını söyledi.

Özbekistan'ın Bişkek Büyükelçisi Komil Raşidov da bu konuya değinerek, Özbekistan için turizmin geliştirilmesinin stratejik öneme sahip olduğunu ve Özbekistan olarak ortak turlar düzenlemeye hazır olduklarını belirtti. Büyükelçi, Kırgızistan vatandaşlarının 60 gün boyunca vizesiz olarak Özbekistan'da kalabileceğini sözlerine ekledi.

SUUDİ ARABİSTAN'DAN ÖZBEKİSTAN'A 2 MİLYAR DOLARLIK YATIRIM

Ajlan & Brothers Şirketi Başkanı Şeyh Ajlan İbn Muhammed Abdülaziz, Özbekistan'ın Andican bölgesine bir ziyaret gerçekleştirdi. Andican bölgesi resmi temsilcileri tarafından Andican Havaalanı'nda karşılanan Ajlan & Brothers şirketinin başkanı ve temsilcilerine verilen resmi resepsiyonda, Andican bölgesinin yatırım ve turizm potansiyeli hakkında video gösterimi yapıldı.

İbn Muhammed Abdülaziz, ekibiyle birlikte inşaat şantiyeleri ve Calalkuduk ilçesindeki pamuk tarlalarını ziyaret etti. Yaptığı konuşmada Şeyh, "Girişeceğimiz çalışmaları planlamak amacıyla Özbekistan'a geldik. Ziyaretimiz sırasında Semerkant, Buhara ve Andican bölgelerinin potansiyelini inceledik. 70 hektar büyüklüğünde pamuk

tarlası kurmayı planlıyoruz. Bunun iki ülkenin karşılıklı faydasına dayanan bir iş birliği olmasını umuyoruz. Planlar uygulandığında iki yıl içinde ülkenize 2 milyar dolar ödeme yapacağız." dedi.

Riyad'da 1979 yılında kurulan Ajlan & Brothers Şirketi, erkek giyimi ve kışlık kıyafetler üretiyor. Pamuk üretimi için avantajlı iklim koşullarına ve Seyhan, Ceyhan nehirlerinin suladığı ovalara sahip olan Özbekistan, pamuk üretiminde dünyada altıncı sırada. Bu yatırımla birlikte, Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev'in ülkeye dış yatırım çekmek için başlattığı ekonomik reformlara Suudi Arabistan'dan da karşılık geldi.

ASYA KALKINMA BANKASI'NDAN ÖZBEKİSTAN'DA TARIMA 198 MİLYON DOLAR

Asya Kalkınma Bankası (AKB) Özbekistan Ofisi'nin bildirdiğine göre, 15 Haziran'daki toplantıda Özbekistan'ın 12 vilayeti ile Özbekistan'a bağlı özerk Karakalpakistan Cumhuriyeti'nde meyve ve sebze üretimi ve bununla ilgili alanların geliştirilmesi için 198 milyon dolarlık kredi verilmesi onaylandı.

Proje, uzun vadeli, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasını hedefliyor. AKB'nin Orta ve Batı Asya Bölge Müdürlüğü'nden Doğal Kaynaklar ve Tarım Kıdemli Ekonomisti Bui Minh Jiap, bu kredi sayesinde "Meyve ve sebze üretimi sürecine

dahil olan işletmelerde daha fazla çiftçinin uzun vadeli finansmana" erişebileceğini" ifade etti.

Mevcut kredi, AKB'nin 2016 yılında başlatmış olduğu Özbekistan'da meyve ve sebze yetiştiriciliğini destek projesi kapsamında veriliyor.

Bu kredinin meyve, sebze ve bununla ilgili teknik malzemenin üretimi ile depolanması için yararlanılacak ekipmanlar da dahil, meyve ve sebze üretimi ile ilgili alanlarda kullanılması gerekiyor. Bu krediyle çiftçilerin ileriye dönük iş planlamalarını iyileştirmeleri bekleniyor.

KTMÜ Adına Sahipleri:

Rektör Prof. Dr. Sebahattin Balcı,
Rektör Vekili Prof. Dr. Asilbek Kulmırzayev

ORASAM Adına Genel Yayın Yönetmeni:

Doç. Dr. Yunus Emre Gürbüz

Yayın Koordinatörü: Dr. Bülent Namal

Sorumlu Müdür: Elfesiya Sencer

Yayın Danışmanları: Prof. Dr. Anvarbek MOKEEV

Doç. Dr. Yunus Emre Gürbüz,
Yrd. Doç. Dr. Gökçe Yoğurtçu, Dr. Bülent Namal

Yayına Hazırlayanlar:

Aida Niyazbek kızı, Maksat Acıkan uulu

Editör: Cihan Bilgili

Sayfa Tasarımı: Elfesiya Sencer

Yazışma Bilgileri: KTMÜ, ORASAM, Cengiz Aytmatov

Yerleşkesi, Bişkek

Tel: (0996) 0312-25-31-28

orasam.manas.edu.kg

Bu haberler ve daha fazlası için sitemize bakabilirsiniz.

Yerel Süreli Yayın No: ISSN 1694-7994